

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság dr. Kiss László ügyvéd által képviselt **felperesnek** dr. Cseszlai János ügyvéd **alperes** ellen **felmondás érvénytelenségének megállapítása** iránt a Budai Központi Kerületi Bíróságnál 13.P/G.22.831/2008. szám alatt indult és másodfokon a Fővárosi Bíróság 3.Gf.75.519/2009/4. számú ítéletével befejezett perében az említett jogerős ítélet ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2010. május 25-én megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Bíróság 3.Gf.75.519/2009/4. számú ítéletet hatályában fenntartja.

Ez ellen az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az alperes mint szolgáltató és a felperes mint igénybevevő 2003. július 1-én megkötött keretszerződésükben abban állapodtak meg, hogy az évente és hajónként megkötendő szerződésükben rögzítetteknek megfelelően az alperes a tulajdonában és üzemeltetésében álló b-i jacht kikötőben díjfizetés ellenében a felperes részére biztosítja legfeljebb 20 db vitorláshajó vonatkozásában a kikötést és a kikötői szolgáltatás igénybevételének lehetőségét.

Az alperes 2007. március 26-án kelt levelével - annak megállapítása mellett, hogy a felperes a korábbi években csekély számú kikötőhelyet vett igénybe és a szerződésben megjelölt határidőig a tárgyévre vonatkozóan kikötőhelyet, illetve kikötői szolgáltatást nem igényelt - a keretszerződést 15 napos felmondási idővel felmondta.

A felperes végleges keresetében a felmondás érvénytelenségének megállapítását kérte. A kereset szerint a Ptk. 321. § (1) bekezdése értelmében felmondással az a személy élhet, aki szerződésnél, vagy jogszabálynál fogva jogosult a felmondásra. A perbeli

keretszerződés viszont a rendes felmondásról nem szól és jogszabály sem teszi lehetővé a keretszerződés, mint atipikus, a Ptk. által sem nevesített szerződés felmondását.

Az alperes arra hivatkozással, hogy a határozatlan időre megkötött perbeli keretszerződés felmondására a Ptk. 431. § (1) bekezdése alapján lehetőség volt, a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság 5. sorszámú ítéletével a keresetet elutasította.

Az ítélet hangsúlyozta, hogy a felek nem vitatottan határozatlan idejű keretszerződést kötöttek, mely azt is tartalmazta, hogy a nem szabályozott kérdésekben – mind a keretszerződés, mind az egyedi szerződések vonatkozásában – a Ptk. rendelkezései az irányadóak. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint tartalmát tekintve bérletnek minősül egy kikötőhely időleges igénybevétele díjfizetés ellenében. Ezért irányadó a Ptk. 431. § (1) bekezdése, mely szerint a határozatlan időre kötött bérletet 15 napon belül fel lehet mondani. A felmondás tehát nem érvénytelen.

A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az első fokú ítéletet helyes indokai alapján helybenhagyta. A fellebbezésben írtakra tekintettel kiemelte, hogy sem a keretszerződés tartós és atipikus jellegéből, sem abból, hogy az nem tesz említést a felmondásról, nem következik a rendes felmondás lehetőségének kizártsága. A felek nem határozott, hanem határozatlan idejű szerződést kötöttek, az ilyen szerződés pedig szabadon, indoklás nélkül felmondható.

A felperes felülvizsgálati kérelmében – tartalmát tekintve – a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a felmondás érvénytelenségét megállapító új határozat hozatalát, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

A felülvizsgálati kérelem hivatkozott arra, hogy a víziközforgalmú és saját használatú kikötőket különböztet meg. Saját használatú kikötők esetében a törvény 83. §-a értelmében bérleti díj sem szedhető, tehát ilyen kikötők vonatkozásában fogalmilag kizárt a bérleti szerződés megkötése. Közforgalmú kikötők esetében viszont a törvény 85. §-ának (3) bekezdése előírja az üzemeltető számára a kikötőrend hirdetményben való közzétételét. Mivel a Balaton vízfelülete a Magyar Állam tulajdona, az alperes kikötőhely bérbeadására nem volt jogosult, csupán arra volt joga, hogy az általa üzemeltetett kikötőben bizonyos szolgáltatásokat nyújtson.

A felülvizsgálati kérelem szerint az eljáró bíróságok jogszabályt sértettek azzal, hogy a per tárgyát képező jogügyletre a bérleti szerződés szabályait alkalmazták, mert a bérletnél jóval komplexebb

összetett szolgáltatást nyújtó kikötői szerződés nem tekinthető bérleti szerződésnek. A Ptk. 431. §-a így nem alkalmazható és figyelemmel arra is, hogy a keretszerződés sem utal a felmondás lehetőségére, az alperes felmondása érvénytelennek minősül.

A felperes szerint a keretszerződés 2) pontjából az következik, hogy a felek között 30 éves időtartamra vonatkozó keretszerződés jött létre, ezért a perbeli felmondás azért is érvénytelen, mert az alperes a határozott időtartam lejárta előtt élt felmondási jogával.

Az elsőfokú bíróságnak vizsgálni kellett volna a felek szerződéskötéskori szándékát annak megállapítása céljából, hogy a keretszerződés határozott idejű szerződés volt-e és az ezzel kapcsolatos bizonyításról a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján tájékoztatnia kellett volna a felperest. Az elsőfokú bíróság ezt jogszabálysértően mulasztotta el, a másodfokú bíróság pedig azzal követett el jogszabálysértést, hogy emiatt nem helyezte hatályon kívül az első fokú ítéletet és nem rendelt el újabb eljárást.

A felülvizsgálati kérelem rámutatott arra, hogy az első fokú ítélet szerint a bíróságnak azért kellett elvégeznie a keretszerződés minősítését, mert a felek atipikus szerződést kötöttek egymással. A másodfokú bíróság helyes indokai alapján hagyta helyben az elsőfokú ítéletet, ugyanakkor kifejtette, hogy a szerződés minősítésének nincs jelentősége. A jogerős ítélet tehát ellentmondásos.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, vizsgálhatta felül és ennek alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő.

A Legfelsőbb Bíróság mindenekelőtt arra mutat rá, hogy a felülvizsgálati eljárás tárgya a jogerős ítélet, és a felülvizsgálati eljárásban - a Pp. 275. § (1) bekezdéséből következően - nem hozható fel olyan új bizonyíték, új tényállítás, vagy új jogi álláspont, melyre korábban a fél nem hivatkozott és melynek tekintetében ezért a másodfokú bíróság sem vizsgálódhatott. A felperes első ízben a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott a 2000. évi XLII. törvény rendelkezéseire, a kikötők e jogszabály szerinti besorolására, és az is új előadás volt részéről, hogy az alperes kikötőhely bérbeadására nem is volt jogosult. Mivel azonban e kérdések tekintetében a másodfokú bíróság nem foglalt, nem is foglalhatott állást, mindezek vizsgálata a felülvizsgálati eljárásnak sem képezhette a tárgyát (BH.1997/23., 1996/372. számú jogesetek, stb.).

A felperes keresetében maga állította, hogy a perbeli keretszerződés „nem tartalmaz határozott lejáratot”, tehát azt maga is határozatlan idejű szerződésnek tekintette, és ezt az

álláspontját sem az első fokú, sem a másodfokú eljárás során nem változtatta meg. Az első fokú ítélet kifejezetten tartalmazta azt, miszerint „nem volt vitás a felek között, hogy határozatlan idejű keretszerződést kötöttek”, a felperes pedig az első fokú ítélet elleni fellebbezésében ezt nemcsak nem vitatta, de még azt is hangsúlyozta, hogy a keretszerződés nem tartalmazott határozott lejáratot. Mindezekre tekintettel és figyelemmel arra is, hogy a szerződés rendelkezéseiből egyértelmű volt, hogy azt a felek nem határozott, hanem határozatlan időre kötötték, e vonatkozásban bizonyítási eljárás lefolytatására és a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti, ehhez kapcsolódó tájékoztatásra nem volt szükség. Megjegyzendő, hogy a felperes az első fokú tárgyalás berekesztése előtt kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy nincs további bizonyítási indítványa, ezért is alaptalanul sérelmezi a felülvizsgálati kérelem, hogy nem került sor a megjelölt tanúk meghallgatására. Hangsúlyozza a Legfelsőbb Bíróság, hogy ugyan a keretszerződés 2) pontjának a felperest megillető díjkedvezményre vonatkozó rendelkezése szerint a felperes legfeljebb 30 éven keresztül veheti díjkedvezménnyel igénybe a kikötőhelyet és a kikötői szolgáltatást, de ebből a rendelkezésből nem következik, hogy a felek a keretszerződést határozott időtartamra kötötték volna meg. Helyesen állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a perbeli szerződés tartós, de határozatlan időre szóló szerződés volt.

A perbeli szerződés egy keretszerződés, mely jövőbeni szolgáltatás ellenszolgáltatások fejében való nyújtásának biztosítására szolgált. Keretszerződés megkötésére akkor kerül sor, ha a felek tartós együttműködésük során, a keretszerződéssel érintett jogviszonyuk fennállása alatt több szerződést kívánnak kötni egymással. A perbeli esetben a keretszerződés határozatlan időtartama alatt a felperesnek minden évben február 20-ig be kellett jelentenie az alperes felé, hogy hány hajó vonatkozásában kívánja a szolgáltatást igénybe venni és e bejelentésnek megfelelően kellett a feleknek III. 31-ig megkötniük az egyedi szerződéseket.

A keretszerződés és az egyedi szerződések tárgya azonos volt, valamennyi szerződés kikötőhelyek és kikötői szolgáltatások igénybevételére irányult, tehát a per tárgyát képező keretszerződés nemcsak elnevezése - „keretszerződés kikötői szolgáltatás tárgyában” - de tartalma alapján is atipikus, vegyes szerződés volt, annak alapján a felperest megillette a kikötőhely, valamint az ahhoz kapcsolódó kikötői szolgáltatások igénybevételének lehetősége. A 2000. évi XLII. törvény értelmező rendelkezései szerint a kikötő az úszólétesítmények kikötésére kijelölt, vagy azok részére fenntartott partterület, mely alkalmas a víziközlekedéssel, személyek be- és kiszállítással, árukezeléssel, áruátrakással és elosztással, valamint az úszólétesítmények hajózásra alkalmasságának megőrzésével kapcsolatos tevékenység

végzésére. Önmagában ez a definíció is utal arra, hogy a kikötőhely használatához sokféle tevékenység, szolgáltatás kapcsolódik. Az azonban nem vitatható, hogy a keretszerződés megkötésére alapvetően használati kötelelem létrehozása céljából került sor, hogy a szerződés jellemző eleme kikötőhely használatának biztosítása volt, tehát a keretszerződés alapvetően a kikötőhely bérletére vonatkozó megállapodást tartalmazott. Ezért a perben eljáró bíróságok indokoltan alkalmazták az abszorpció elvét, melynek lényege, hogy a bíróság kiválasztja az adott jogviszonyra leginkább jellemző szerződéstípust és annak szabályait tekinti irányadónak. A bérleti szerződés dominanciáját alátámasztja az a körülmény, hogy a kikötőhely használati joga fennálltának hiányában nyilvánvalóan fel sem merülhetne az egyéb kikötői szolgáltatások igénybevétele lehetőségének.

A határozatlan időre kötött tartós szerződések megszüntetésének rendszerinti módja a rendes felmondás, mely a Ptk. 431. §-ának kifejezett rendelkezése szerint a bérbeadót is megilleti. Figyelemmel arra, hogy a peres felek keretszerződése nem zárta ki a bérbeadó rendes felmondásának lehetőségét, ezért helye volt a Ptk. 431. § szerződést pótló (diszpozitív) rendelkezése alkalmazásának.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint döntött. A felperes eredménytelenül nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, ezért köteles viselni saját felmerült felülvizsgálati perköltségét a Pp. 270. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdés alapján. Az alperesnek felülvizsgálati perköltsége nem merült fel, ezért evonatkozásban a felperest marasztalni nem kellett.

Budapest, 2010. május 25.

.Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke
.Lőrincz Györgyné sk.előadó-bíró
Gyöngyösiné dr.Gyügyei Klára sk. bíró